

HALDUSKOORMUSE HINDAMISE PILOOTPROJEKTIDE TULEMUSED

Anne Jürgenson

Urmet Lee

Halduskoormuse mõiste

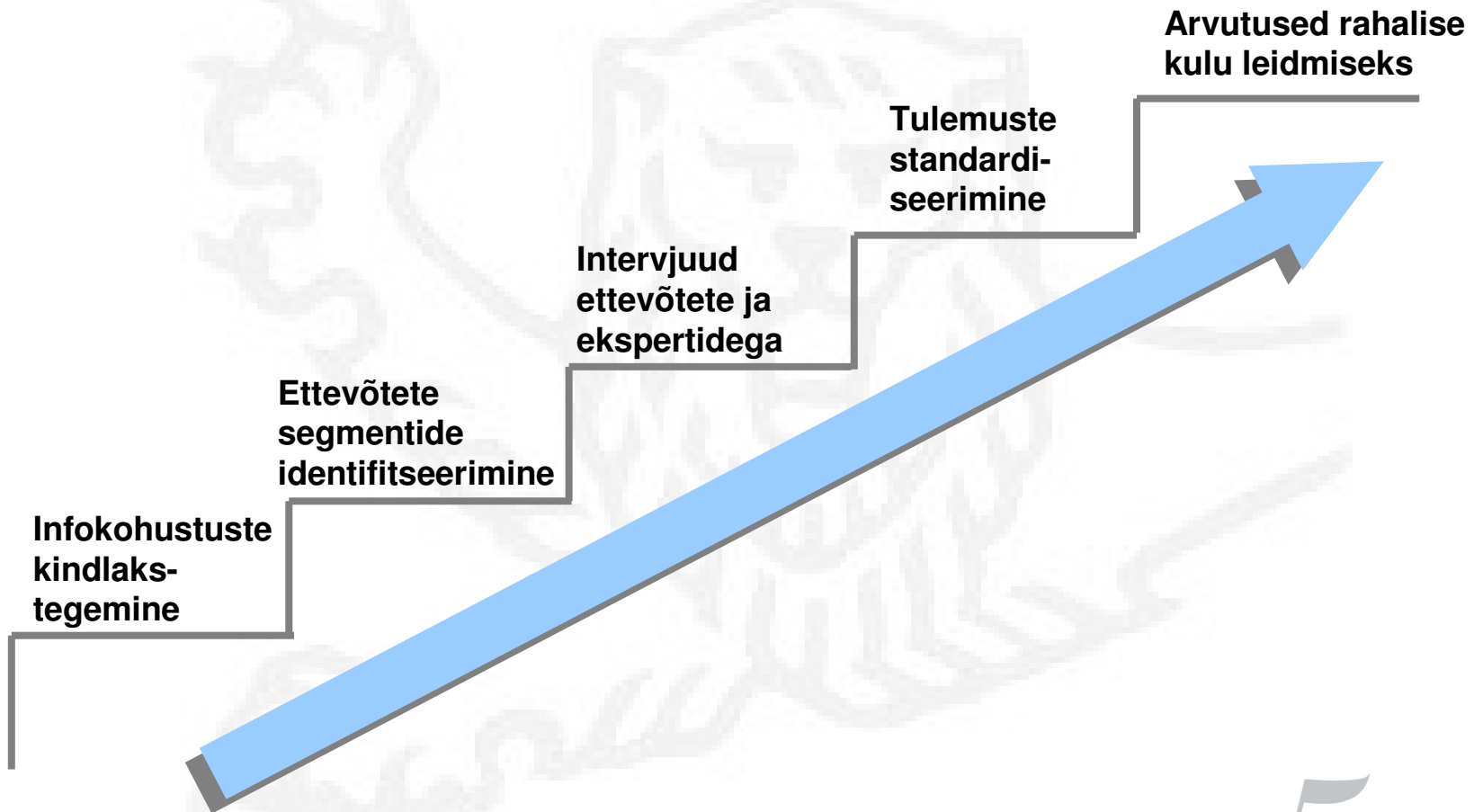
Halduskoormus - seadusandlusest tulenevate infokohustuste täitmisega kaasnevad kulud ettevõtetele.

Välja jäävad:

- a) trahvid, maksud, jm rahalised kulud
- b) investeringud ja teised seaduse kohaldamise kulud

Kasutatakse Hollandis väljatöötatud **standardiseeritud kulumudelit (SKM)**.

Standardiseeritud kulumudel

I uuring: käibemaksuseadus

Eesmärk:

- Hinnata käibemaksu seaduse rakendamise seonduvate administratiivsete kohustuste kulukust ettevõtjatele, sh nii raha- kui ajakulu.
- Teha kindlaks käibemaksu administreerimisega seotud kõige aeganõudvamad protseduurid.

Infokohustused

Infokohustused on seotud:

- a) Käibemaksukohustuslaseks registreerimisega
- b) Arvete koostamisega
- c) Käibedeklaratsiooni koostamisega
- d) Kauba ühendusesisese käibe aruande koostamisega
- e) Seaduse uurimise ja enda kursishoidmisega

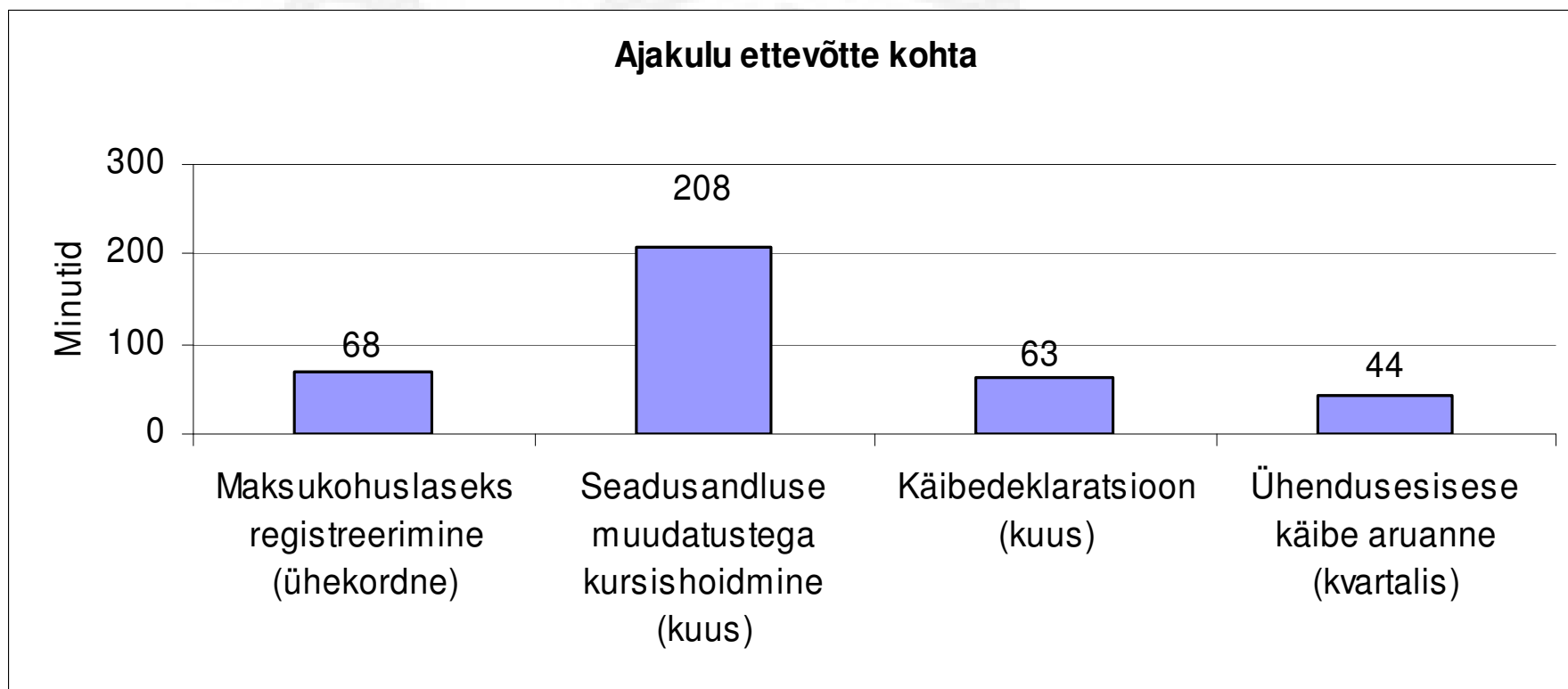
Tehakse vahet, kas aeg kulus info kogumisele, sisestamisele, seadusandluse uurimisele, arvutustele, andmete kontrollile, jne.

Uuringu läbiviimine

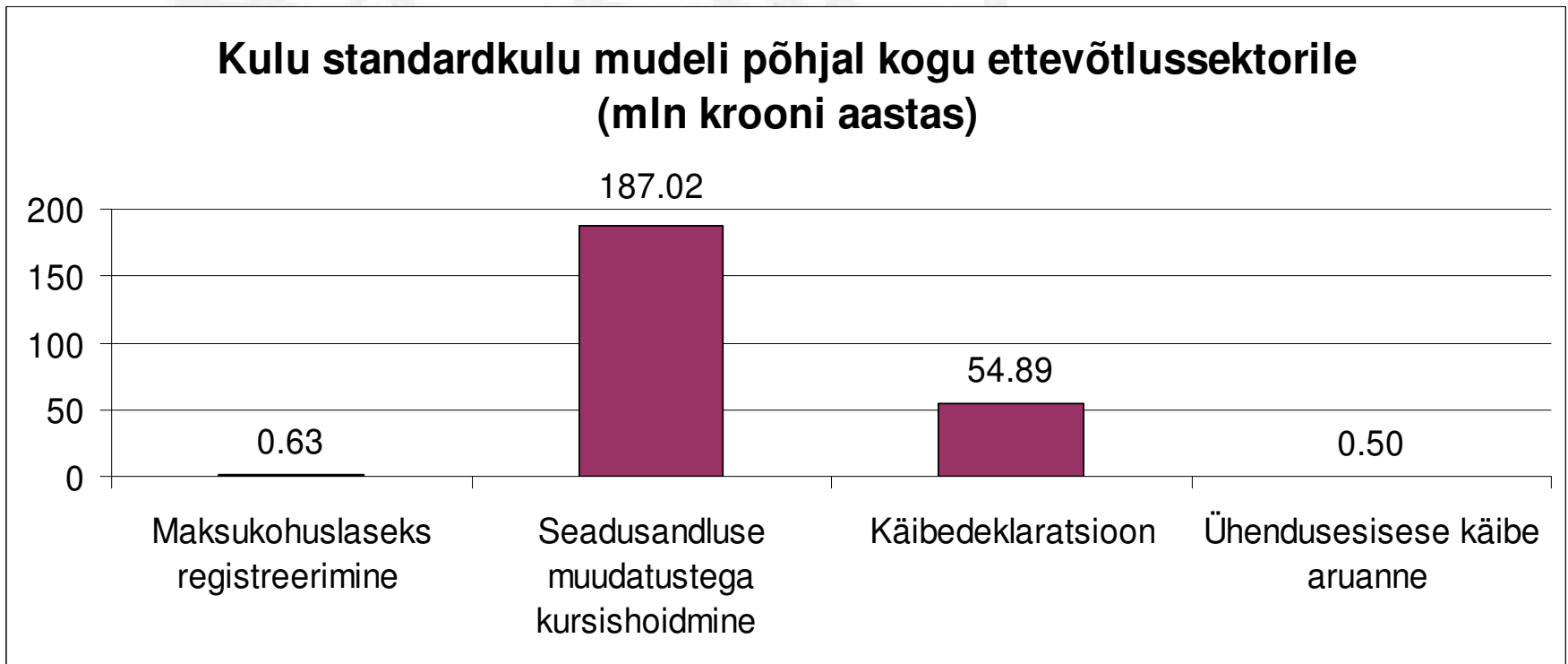
- Viidi läbi 40 intervjuud erinevaid kohustusi täitvate raamatupidajatega ettevõtetes ja raamatupidamisbüroodes.
- Sellele järgnes intervjuude tulemuste analüüs.
- Kasutades Statistikaameti palgaandmeid ning Maksu- ja Tolliameti andmeid erinevaid seadusesätteid rakendavate ettevõtete arvu kohta leiti kogu kulu Eesti ettevõtetele:

ajakulu*sagedus aastas*tööjõukulu*ettevõtete arv

Tulemused: ajakulu

Tulemused: rahakulu

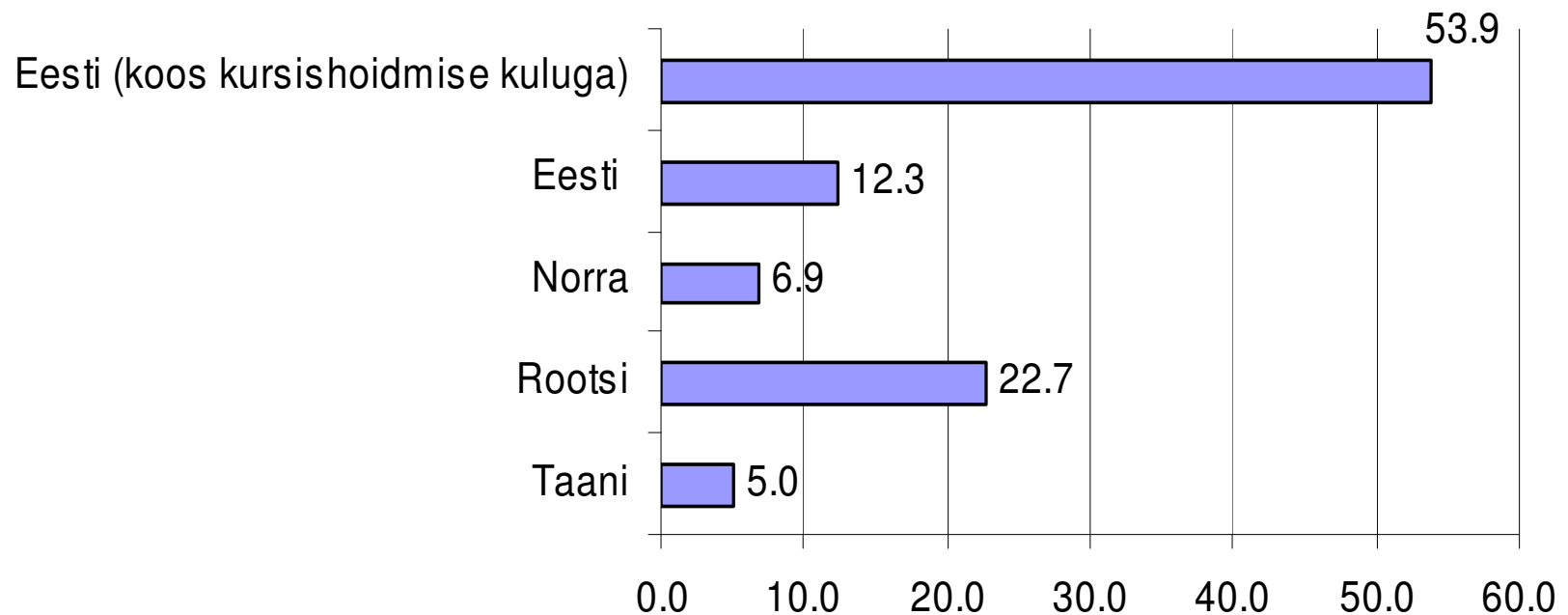

Tähelepanekud

- Seaduse muudatused toovad ettevõtjale kaasa väga suuri aja- ja rahakulusid, eriti kui ammendavat infot pole kerge leida.
- Üksikutes valdkondades on ettevõtetele ebaproportsionaalselt suured probleemid, nt reisisiteenuseid pakkuvatel ettevõtetele.
- Kulusid saaks oluliselt vähendada eelkõige paljusid ettevõtteid puudutavaid infokohustusi lihtsustades, nt deklaratsiooni esitamise sagedust muutes.

Rahvusvahelise võrdlus

Halduskoormus ühe ettevõtte kohta (tunde aastas)

II Uuring: palga ja tööjõukulu andmed

Uurimistöö **eesmärgiks** oli mõõta Eesti Statistikaametile ja Maksu- ja Tolliametile palga ja tööjõukulu andmete esitamiseiga kaasneva halduskoormuse suurust ettevõtetele.

Hinnati järgmiste, kohati sarnaseid andmeid sisaldavate küsimustike täitmisega kaasnevaid kulusid:

- a) Statistikaameti uuringud Palk, Töötasu struktuur, Tööandja kulutused töötajatele.
- b) Maksu- ja Tolliameti Tulu- ja sotsiaalmaksu ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustuse maksete deklaratsioon ja selle lisad.

Tulemused

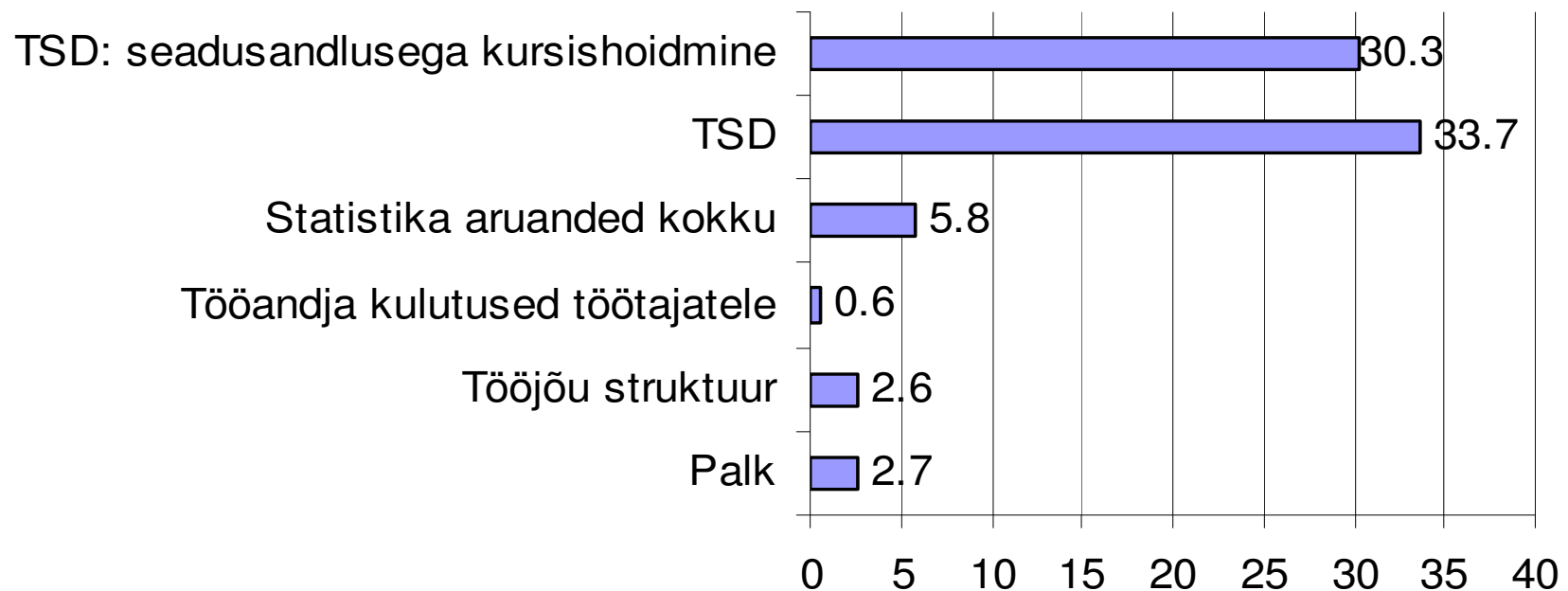
Kokku intervjueriti 45 raamatupidajat.

Maksu- ja Tolliametile esitatava TSD vormi ja esitamise süsteemiga olid ettevõtjad rahul, ajakulu hindasid väikseks.

Statistikaametile esitatavate vormide täitmine osutus aeganõudvamaks ja problemaatilisemaks; probleeme võimendas väga negatiivne hoiak.

Tulemused

Andmete esitamisega seotud kulud kogu ettevõtlussektorile (mln aastas)

Metodoloogilised probleemid

- Kohati puudub riigil info erinevaid seadusesätteid täitvate ettevõtete arvu kohta, mistõttu ei olnud võimalik tulemusi esitada nii detailselt, kui sooviti.
- Tulemus ettevõtte tasandil sõltub kasutatavatest raamatupidamisprogrammidest.
- Puudub informatsioon, kui palju on raamatupidamisbüroode teenuseid kasutavaid ettevõtteid.

Üldised järeldused pilootuuringutest

- Tehniliselt on SKM mudel rakendatav ja usaldusväärne.
- Me saame enda käsutusse:
 - “tööriista”, mis lubab rahuldava täpsusega mõõta administratiivsete kulude mahtu ning tuvastada probleeme;
 - “indikaatori”, mis võimaldab seada poliitika eesmäärke ja luua ühtne kvalitatiivne alus debatile seoses administratiivsete kuludega.

Üldised järeldused pilootuuringutest /jätk/

- Kuna tegemist on märkimisväärse mahus eksperthinnangutel põhineva meetodiga, siis on ekspertide valik võtmetähtsusega.
- Lisaks mudeliga leitavatele arvulistele tulemustele, on väga oluline ka erinevate osapoolte kaasamine nii meetodi üldisel tutvustamisel, aga ka konkreetse mõõtmise korral. See tagab tulemuste legitiimsuse ja usaldusväärse.

Üldised järeldused pilootuuringutest /jätk/

- Meetodi laiaulatusliku rakendamise eelduseks on tunnustus nii poliitikutelt, ametnikelt kui kindlasti ka ettevõtjatelt.
- Meetodi professionaalne kasutamine ei pruugi olla odav, kuid tehtud kulutused (nii avaliku sektori oma panus kui ka väline ekspertabi kokku) on alati tühised, võrreldes potentsiaalse kokkuhoiuga, mida saadud teadmise abil võib luua.
- SKM puhul ei ole tegemist kõiki õigusmõjusid mõõtvahendiga, meetodil on selged piirid, millega tuleb SKM kasutamise puhul arvestada.

SKM

On tõsine samm teadmuspõhise poliitikakujundamise suunas ja hea instrument õigusmõjude hindamise väga laiaulatuslikus arsenalis!